

De Postrijder der provincie Limburg

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. „
Een blad afzonderlijk 15 centiemen.
Aankondigingen 15 centiemen per drukregel.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

TONGEREN, DEN 23 JUNIJ.

Gezondheidsleer. — Junij.

De aangroeiende hitte vraagt bijzondere voorzorgen. Wij moeten nogtans de aandacht onzer lezers roepen op de spoedige verrotting der dierenlijken, welke men op alle stappen, in het veld en langs de straten, op den buiten ontmoet. Deze lijken besmetten niet alleen de in te ademen lucht, maar verleen ook aan de beet der vliegen die ze komen bezetten, zekere kwaadaardigheid, welke de droevigste gevolgen kan veroorzaken. Hierom aanzien wij het als eene ware plicht voor ieder, die zulke pestverwekkende overblijfselen ontmoet, ze aanstonds diep in de aarde te delven.

De warme dagen dezer en navolgende zomermaanden brengen ook menigmaal onweder bij: hierop eenige aanmerkingen.

Het is gemeenlijk op eene hoogte van 3200 tot 4500 meters (eene kleine uur) dat de bliksemzwangre wolken zich vormen, en door hunne wederzijdsche aantrekkingskracht elkander te gemoet komen. Deze ontmoeting brengt eene geweldige beweging bij, en verkondigt zich door eene vonk of elektrische vlam (weerlicht) en een ontzaglijk gedruis (donder). Indien zulke wolk den aardbol nadert, en zich met de elektriciteit des gronds in gemeenschap brengt, de elektrische vlam wordt *bliksem*. De klaarte des weerlichts, de verwoesting des bliksems en het gedruis van den donder geschieden te gelijker tijd; maar aangezien het licht eene snelheid bezit, die aan het gezicht ontsnapt, en het geluid maar 340 meters per second doorloopt, zoo hoort men den donder, nadat deszelfs vuurslicht verdwenen is. Zoo is het, dat een persoon, door het hemelvuur geslagen, niets hoegenaamd van den donderslag gehoord heeft. Nu, als men het weerlicht gezien heeft, is alle gevaar voorbij, alle uitwerksels zijn geschied, en het vervolg is enkel geluisch. Sommigen heeft het weerlicht of bliksem wel ongeveer eene uur lengte, en dit is de oorzaak der langdurige rolling van den donder.

De bliksem kan op twee verschillende manieren slaan, te weten, door rechtstreekschen en door wederkeerigen stoot. Deze laatste slaat zonder weerlicht noch donder, en kan nogtans ook de dood bijbrengen. Bij voorkeur treft de bliksem de lichamen, welke goede leiders der elektriciteit zijn: als de metalen, het hout, alles wat met water bedekt is, enz. bijzonderlijk als het voorwerp hoog verheven is. Het is aldus aller onvoorzichtigst, bij onweder onder hoogstammige boomen eene schuilplaats te zoeken, alsook in alle gebouwen, welk puntachtig en van metaal voorzien is. Men onthoude zich insgelijks metalen voorwerpen te raken en zelfs de muren der plaats, waarin men zich gedurende het onweder bevindt; met een woord, men trachte zooveel mogelijk zich af te zonderen van alle voorwerpen, welke goede leiders der elektriciteit zijn. Als een boom door den bliksem geraakt is, heeft deze gemeenlijk eene groef in gansch de lengte de stams, en verders eenen put in den grond, aan den voet des booms gedolven. Soms verbrandt de bliksem, maar soms verbrijzelt hij, zonder eenig spoor van vuur noch brand: het is in Frankrijk gebeurd, dat eene schapenkudde teenemaal werd verblijesemd, zonder dat men op de huid dezer dieren eenig leed bespeuren kon; integendeel al hunne beenderen waren verpletterd, en in het vleesch en in de ingewanden verspreid.

(Wordt vervolgd.)

Het inoogsten is begonnen. Men is volop aan het hooien; binnen weinige dagen is het de beurt van vlas, gerst en koren.

Zou de heer minister van oorlog de militien van den buiten niet naar huis kunnen zenden, om in het oogstwerk mede te helpen?

Gewoonlijk doet men dit alle jaren; maar doorgaans, als reeds geheel de oogst ingeschaard is!

Er is werkvolk op den buiten te kort; het inoogsten kan noch mag uitgesteld worden. Wij wenschen dan, dat het departement van oorlog een beetje spoed gebruike, en den put niet doe vullen als 't kalf verdronken is!

P. S. Het bovenstaande was gezet, als wij in de bladen van Brussel lazen, dat eertsdaags twee klassen van lotelingen zullen ingeroepen worden om te Beverloo te gaan exerceeren. — Is dat nu om de buitenlieden nog meer moeilijkheden aan te doen, en de inoogsting te beletten?

Europische aardrijkskundige beschrijving.

Laat ons, volgens de *Gazette des Etrangers*, eene europische aardrijkskundige beschrijving

overnemen, welke misschien niet al te juist, doch echter eenigzins *à propos* is.

Amsterdam drijft handel, — Berlijn denkt, — Brussel diskuteert, — Dresden verwondert zich, — Dublin bedelt, — Etimburg droomt, — Florencie gaapt, — Frankfort reKent, — Genua lacht, — Hamburg eet, — Hanover slaapt, — Kassel ronkt, — Konstantinopel baadt, — Kopenhagen blanket, — Leipzig leest (doch niets anders dan zijn plaatselijk blad), — Lissabon pruilt, — Londen geeuwt, — Lyon werkt, — Madrid rookt, — Manchester pakt in, — Manheim vloekt, — Marseille zingt, — Munchen drinkt, — Napels ademt, — Palermo verluchtigt zich, — Parijs babbelt, — Pesth klapt, — Petersburg zwijgt, — Rome bidt, — Stockholm vermaakt zich, — Turijn versiert, — Venetië bemint, — Warschau zucht, — Weenen verkropt, — en Baden speelt

De genaemde Philomena Leuten, dienstmeid te Tongeren, ging verleden vrijdag eener water halen aan den Jeker bij de St-Jans molen. Doch eene valschen stap makende, viel zij in de rivier. Zij ging onverwijdelijk onder het rad der meulen verbrijzeld worden toen de genaemde Gauché, gendarm der brigada van Tongeren, die op haar geschreeuw ter hulp liep, in den Jeker sprong, haar buiten kennis uit het water droeg en het meisje aan een zekere dood ontrok. Deze daad van zelfopoffering verdient ter eere van den gendarm Gauché gemeld te worden.

— Eergisteren was het de verjaardag der dood van Keizer Maximiliaan. Er heeft te dier gelegenheid in de kapel van het kasteel van Laken een jaargetijde plaats gehad, dat werd bijgewoond door Keizerin Charlotta en de koninklijke familie. De graaf en de gravin van Vlaanderen waren den dag te voren uit Parijs aangekomen, om bij de rouwplechtigheid tegenwoordig te zijn.

— Wij ontvangen voortdurend de beste inlichtingen, zegt *l'Echo du Parlement*, over den toestand van den koninklijken prins. De verbetering zijner gezondheid is meer en meer zichtbaar.

— De groote tentoonstelling van landbouw is heden in bijwezen van den Koning en de koninklijke familie geopend geworden. III. MM. zijn gedurende twee uren op het tentoonstelligsveld gebleven. Er zijn 9 natien, die voorwerpen geëxposeerd hebben. Onder de machienen tellt men er 504 uit België; 180 uit Frankrijk 133 uit Engeland, 45 uit Pruisen, 2 uit Zwitserland, 6 uit Italië, enz.

— Er zijn te Brussel talrijke gevallen van krankzinnigheid waargenomen. De bevoegde mannen schrijven deze kwaal aan de buitengewone hitte toe.

Men spreekt ook van verscheidene landheden die in de omstreken dezer stad plotseling dood gevallen zijn. Deze ongelukkige, slecht gevoed en eene lastigen arbeid verrichtende, kunnen de groote hitte niet lijden.

— De *Gazette van Thiel* geeft de volgende inlichtingen over den oogst:

Hooft een vreemdeling spreken, al komt hij zelfs van verre, hij zal u zeggen, dat de oogst in zijne streck, en overal, waar hij geweest is, overbeelrijk staat en ongemeen veel belooft. Met de overige te velde staande vruchten is het insgelijks aldus gelegen; maar wat het ook zij, hoe schoon het vooruitzicht ook wezen moge, altijd zal hij eenige uitneming te maken hebben; het een of 't ander gewas zal wat misvallen, min goed staan, min belovend zijn.

Echter mag men als eene zeer zeldzame bijzonderheid melden, dat dit laatste in onze omstreken het geval niet is; vooral wat zich te velde bevindt is ergeene uitzondering te maken; alles staat om 't heerlijks, om het schoonst; het aangenaamst vooruitzicht biedt zich den landbouwer aan.

Denkelijk van 's menschen geheugen heeft men de tarwe nog aldus niet weten opkomen; iedere partij is een lommer; zwaar en lang van stam, kloek van aar en dicht gesloten staande, zal zij overvloedig graan en strooi opleveren; haar bloei geschiedt in de beste hoedanigheden.

Van de rogge moet men hetzelfde zeggen; enkel staat zij over 't algemeen zoo dicht niet, maar zij is des te zwaarder en te kloeker; reeds hangen de aren gebogen onder het gewicht van het wassende graan.

De gerst moet in niets voor de beide gemelde graangewassen onderdoen, en de haver, alhoewel nog jong, vertoont zich insgelijks onder 't schoonste vooruitzicht.

De paardenboonen staan insgelijks allerbest, en zijn met zware en talrijke schulpen beladen; wat de boekweit aangaat, deze wordt hier zeer weinig gezaaid, en dan nog enkel in slechte en voor andere vruchten niet vasbare landen.

Men is volop bezig met het koolzaad te snij-

den. Deze olieplant wordt in de beste voorwaarden ingeogst; lang nog zal men alhier weten te zeggen, dat het koolzaad nimmer beter was dan in 1868.

Het vlas staat lang en schoon; men vindt weinig beschadigde partijen, iets wat in de meeste jaren 't geval is. De vroege soorten zijn reeds op vele plaatsen verkocht; zij zullen veel zaad opleveren. Wat de latere soorten aangaat, hun goed gewin hangt nog eenigzins van het weder af. Moet de hitte zonneshijn blijven voortduren, waarschijnlijk zal dit vlas wat vroeg in de bloem komen en dus minder van opbrengst wezen, in zijnen groei gestremd; kan het wat regen krijgen, het zal, evenals het vroege, zeer wel opleveren.

De aardappelen zijn veel belovend, ja zelfs is een rijke oogst er van verzekerd.

De klaver, 't gras der weiden, welk men eerlang zal afmaaien, alles met een woord staat overschoon en belooft overvloed en weelde.

De ongemeene vruchtbaarheid der velden geeft een zoet vooruitzicht, hun rijkdom zal den landbouwer gunstig zijn, de overvloed hunner voortbrengselen zal den stedeling beter en goedkooper leven en den armen brood en bestaan verschaffen.

— De tweede klaversnee zal niet veel beduiden, ten gevolge der hitte en droogte.

Een ander gevolg van het aanhoudend heet weder is het gebrek aan water.

Buitenlandsch nieuws.

Nederland.

's Gravenhage, 19 junij.

De dag van gisteren, waarop over 53 jaren bij Waterloo onze onafhankelijkheid is bevochten, werd alhier door het uitsteken der driekleur van vele wouingen, feestelijk bedacht.

Op den gedenkdag van Waterloo, versieren een schoone lauwerkrans en een van immortellen, het voetstuk van het standbeeld van wijlen den veldheer, later Z. M. Koning Willem den Tweede gewijd.

Leeuwarden, 19 junij.

Ook de laatste der 6 ontvluchte gevangenen, Spellekens, is gisteren niet ver van Buitenpost gevat. Een veldwachter van daar, zijn spoor meenende te hebben gevonden, was hem reeds een geruime peos gevolgd. Eindelijk wist hij hem met een rijtuig in te halen en als met een slag in handen te krijgen en in boeien te slaan. Nog gisteren avond werd hij onder het geleide in zijn oud verblijf terug gebracht. Even als de andere vier, is hij terstond in eene cel opgesloten. Bij den verdronken gevangene vond men, naar wij vernemen een groot mes, dat waarschijnlijk 's nachts te voren bij den diefstal te Roodkerk was ontvreemd. Ook vond men zoowel bij hem als bij de andere geld en andere voorwerpen, van dien diefstal afkomstig. Toen men den dreukeling ophaalde, was een der handen van de ijzeren boei bevrijd. Den beruchten van Schenk kwamen bij dit voorval de tranen in de oogen. Het was toch altijd zijn kameraad geweest, zeide hij.

Ofschoon men eerst had gevreesd, dat meer menschenlevens bij het zinken der pont verloren waren gegaan, heeft zich dit echter, verwonderlijk genoeg, tot den gisteren opgegeven knaap bepaald.

De arrestatie der ontvluchte gevangenen is, naar wij vernemen, geschied bij een korenveld, waarin zij zich hadden verborgen, daar zij over dag niet ten voorschijn durfden komen. Ook naar aanleiding van den heden nacht door hen gepleegden diefstal, was de justicie hen overigen reeds op het spoor gekomen. De gevangenneming geschiedde wel niet zonder moeite, maar toch niet met zoodanig verzet als men wel had mogen verwachten. Zij waren trouwens ook zeer afgemat. Gelijk wij reeds meldden, wist een, Wilhelm Spellekens, verder te ontvluchten. Hij was het, die door zijn hoofd uit het koren op te steken, tot de ontdekking leidde. De persoon die zich, bij het transporteren met de trekschuit, heeft verdronken, is Heinrich Schultz, niet de minst gevaarlijke van allen.

Toen zij naar de gevangenis werden teruggebracht, had er natuurlijk een groote oploop van volk plaats. Een zeer ernstig ongeluk viel daarbij voor. Velen van de overbrenging getuige willende zijn, begaven zich in de pont tusschen den grachtwal en de zeeschmarkt, waar bij de gevangenis was. De pont was echter te licht voor den grooten last, bijna midden in de gracht gekomen, zonk zij met allen (20 a 30), die er in waren. Het was een hartverscheurend toneel, maar de afloop was minder ongelukkig, dan men wel vreesde, zoover men althans weet, werden allen, op één na, (een 14 jarigen knaap) gered. Een paar vrouwen werden geheel of ge-

deeltelijk bewustloos uit het water gehaald, maar men mocht er in slagen de levensgeesten weder bij haar op te wekken. De toestand van de eene is echter nog niet geheel van gevaar ontbloot.

Frankryk.

Parijs, 19 junij.

Het Hof heeft gisteren een pleziertochtje gedaan in het woud van Fontainebleau; een dertigtal uitgenoodigden zijn mede gegaan naar het lustkasteel, waarin morgen een ministerraad zal worden gehouden.

Gedurende heel den voormiddag, zijn heden missen gelezen in de Mexikaansche kapel der rue François Ier, voor de zielrust en nagedachtenis van den ongelukkigen Keizer Maximiliaan den 19 junij 1867 te Queretaro dood geschoten.

De steeds treurende weduwe van generaal Miramon, Maximiliaan's minister en met hem ter dood gebracht, heeft geheel den dag die rouwkapel niet verlaten. Al de hier verblijvende Mexicanen hebben dat godsdienstige treurfeest bijgewoond.

De belgische *Mitrailleuse*, die op de internationale zeevaarttentoonstelling te Havre zich bevindt, is gisteren te Satory beproefd geworden met de amerikaansche en de fransche *Mitrailleuse*. De proefnemingen hebben beslissend geschenen voor de fransche.

Een Weener blad verhaalt dat Vorst Michiel van Servië over 't algemeen in Belgrado bemind was. Eenige dagen voor zijne dood zag men zijn portret voor al de glasvensters der fotografen naast dat der schoone prinses Julia en der niet min schoone Cathinka Constantinovitch die iets méér dan zijne nicht was.

Men heeft hem zijne geheime betrekkingen met Cathinka nooit vergeven, zoo min als zijne vrijzinnige opvoeding, die hem de denkwijze van West-Europa had ingeboezend. « De oude Milosch was een heel ander man, » zegde het volk. Hij vernam eens, dat een geestelijke weigerde eene arme vrouw te begraven; aanstonds begaf hij zich in persoon naar het sterfhuis, overtuigde zich van de waarheid, deed den geestelijke roepen, gebod hem tot de begrafenis over te gaan en vergezelde het lijk naar het kerkhof.

Op het kerkhof gekomen, gaf hij bevel twee graven te delven, en toen het lijk der vrouw in een ervan begraven was, wierp hij met eigene handen den geestelijke in het ander, en liet dit aanstonds met aarde vullen op het levende lichaam van dien ongelukkigen dervisch.

Onlangs is melding gemaakt van het bezoek, door den maarschalk Bazaine aan Besançon gebracht tot het inspecteeren der troepen aldaar in garnizoen, en van de buitengewone koelheid, waarmede hij bij die gelegenheid door de bevolking is ontvangen. In eenen brief uit die stad worden dienaangaande eenige bijzonderheden medegedeeld, waaruit blijkt, dat door het plaatselijk bestuur alles was aangewend, om de ontvangst van den maarschalk zeer schitterend te doen zijn. Bij zijne aankomst aan het spoorwegstation, werden kanonschoten gelost, en van daar tot aan het hotel, waar de maarschalk zijn intrek zou nemen, was het geheele garnizoen in volle wapenrusting geschaard. Maar bij al dit officieel vertoon, bleef de bevolking koel en men hoorde gefluit en den kreet; leve Maximiliaan! Reeds in den morgen van den volgenden dag vertrok de maarschalk in volle stilte, zoodat de groote revue, voor dien dag aangekondigd, achterwege bleef.

Pruisen.

In de Rijnstrecken legt men zich sedert eenige jaren toe op de teelt van zijde-wormen. Volgens een rapport op die teelt, in 1867 uitgebracht, blijkt dat de ontwikkeling zeer wordt belemmerd door gebrek aan moerbezinfubladere. Door de pruisische regeering wordt thans aanbevolen, om de aanplanting van die boomen uit te breiden aangezien de teelt van zijde-wormen zeer goede renten oplevert en de moeite ruimschoot belooft.

Uit Dresden meldt men, dat verscheiden Saksische officieren door den bonds-opperbevelhebber, den Koning van Pruisen daartoe gecommandeerd, de groote cavallerie-maaneuvres bij Berlijn bijwoonen. Met het gerucht dat aan den Koning en den Kroonprins van Saksen het titulaire commando over Pruisische regimenten zal worden verleend, wordt ook dat verspreid van zoodanig commando over een Saksisch regiment aan den Koning van Pruisen.